

ПРЫВІТАННЕ ВАМ, АЛЬМА-МАТЭР!

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМСАМОЛЬСКАГА І ПРАФСАЮЗНЫХ
КАМІТЭТАУ БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА
ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕЊІНА

ГАЗЕТА ўЗНАГОРДЖАНА
ГАНАРОВАЙ ГРАМАТАЙ
ВЯРХОўНАГА САВЕТА
БССР

1988 г.

ЧАЦВЕР

1

ВЕРАСНЯ

№ 22(1580)

ВЫДАЕЦЦА З 1922 ГОДА

1 верасня —
Дзень ведаў!
З новым
навукальным
цябе,
сябра!

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ
ТЭЛЕТЫП
УЧОРА • СЕЊНА • ЗАЎТРА

Учора

ва ўніверсітэце адбы-
лося святкаванне
Дня ведаў. У прагра-
ме свята — выступ-
ленне калектываў
мастацкай самадзей-
насці, парад атрак-
цыёнаў. Увечары —
дыскатэка.

ТОЛЬКІ ЛІЧБЫ

* Беларускі ўніверсітэт быў
адкрыты 30 кастрычніка 1921
года. Першапачаткова ў
склад універсітэта ўваходзі-
лі 2 факультэты — грамад-
скіх навук і медыцынскі, на
якіх у 1921/22 навукальным
годзе займалася 1390 студэ-
нтаў.

* За кароткі гістарычны
тэрмін Беларускі дзяржаўны
ўніверсітэт стаў буйнейшай
кузняй народнай інтэліген-
цыі Беларусі. На базе яго
факультэтаў у 1930—1932 гг.
былі створаны Мінскі меды-
цынскі інстытут, Мінскі педа-
гагічны інстытут, Беларускі
інстытут народнай гаспадар-
кі, Мінскі юрыдычны інсты-
тут, шэраг галіновых ВНУ,
якія ў 1933 годзе ўвайшлі ў
састаў Беларускага політэх-
нічнага інстытута.

* Нягледзячы на цяжкія
умовы вайнавага часу, 15 мая
1943 года Савет Народных
Камісараў СССР прыняў па-
станову аб аднаўленні рабо-
ты ўніверсітэта. У кастрычні-
ку 1943 года на станцыі Сход-
на пад Масквой пачаліся
регулярныя заняткі на філа-
лагічным, гістарычным, бія-
лагічным, географічным, фі-
зіка-матэматычным і хіміч-
ным факультэтах. У жніўні
1944 года пасля вызвалення
сталіцы рэспублікі ад фашы-
стаў універсітэт вярнуўся ў
Мінск. Вайна яшчэ працяг-
валася, а ўніверсітэт ужо
рыхтаваў кадры для народ-
най гаспадаркі і асветы, для
будучага беларускай навукі
і культуры.

* У 1949 годзе Беларускаму
дзяржаўнаму ўніверсітэту
было прысвоена імя У. І.
Леўніна.

* У сучасны момант на 12
факультэтах універсітэта
займаюцца звыш 16 тысяч
студэнтаў. На 103 кафедрах
працуюць каля 100 дактароў
навук і прафесараў, 700 да-
цэнтаў і кандыдатаў навук.
Ёсць тры вучэбна-навуковыя
станцыі, заалагічны, глеба-
знаўства і гістарычны музеі,
11 навукова-даследчых галі-
новых і праблемных лаба-
ратарый, вылічальны цэнтр,
СКТБ з вопытнай вытворча-
сцю. Пры ўніверсітэце пася-
хова працуюць тры буйныя
навукова-даследчыя цэнтры
— Інстытут прыкладных фі-
зічных праблем імя А. Н.
Сеўчанкі, Інстытут фізіка-
хімічных праблем і Інстытут
ядзерных праблем. Значны
навуковы патэнцыял універ-
сітэта дазваляе забяспечы-
ць стабільны ўзровень
падрыхтоўкі спецыялістаў.

Каб не трапіць у дзесятку

ПРЫМІЦЕ
ВІЊШАВАННІ

Дарагія першакурснікі! Дазвольце мне ад імя партый-
нага камітэта, ад імя нашай партыйнай арганізацыі гарача
павіншаваць вас з паступленнем у Белдзяржуніверсітэт
імя У. І. Леўніна. Гэта падзея знамянуе новую веху ў
вашым жыцці — пачатак студэнцтва.

Вы ўступілі ў цікавы і адказны перыяд жыцця. Вы
— нашы будучыя вучоныя, педагогі, інжынеры, вы — нашы
будучыя кіраўнікі вялікіх і малых калектываў. Вы — буду-
чае нашай краіны. Але каб стаць спецыялістам, каб атры-
маць універсітэцкі дыплом, вам неабходна будзе на пра-
цягу пяці гадоў прыкласці нямала працы: працы ўпартай
і настойлівай, працы захапляючай. Ці падрыхтаваліся
вы да гэтага?

Кожны з вас, паспяхова вытрымаўшы ўступныя экзаме-
ны і паступіўшы ва ўніверсітэт, даказаў, што для гэтага
вы валодаеце неабходнымі ведамі і добрай падрыхтоўкай.
Але гэты поспех не павінен вас заспакойваць. Не
кожнаму ўдаецца вытрымаць пяцігадовы ўніверсітэцкі ма-
рафон. Існуе такая сумная статыстыка: да дзяржаўных
экзаменаў не даходзіць амаль кожны дзесятый з паступіў-
шых на першы курс. У іх ліку і былыя медальісты, і людзі
з пяцёркавымі атэстатамі. Нам вельмі хочацца, каб вас,
паважаныя першакурснікі, гэта статыстыка закранула
як мага менш. Што для гэтага неабходна зрабіць?

Як вядома, аснова будучых ведаў закладваецца на пер-
шым курсе. Іменна ад таго, як вы пачынаеце вучобу з пер-
шых дзён, залежыць поспех усёй справы. Вы павінны
навукавыя правільна і строга распараджацца сваім ча-
сам, упарта і настойліва авалодаваць ведамі, развіваць
інтарэс да навуковых даследаванняў. Карацей, выдатная і
добрая вучоба, актыўны ўдзел у навукова-даследчай ра-
боте — вось галоўная ваша задача.

Аднак будучы спецыялістаў павінен вызначаць не толькі
высокі прафесіяналізм. Яны павінны быць людзьмі высо-
кай ідэяна-палітычнай загартоўкі, здольнымі прымаць пра-
вільныя рашэнні ў любых сітуацыях, людзьмі, якія прай-
шлі школу грамадскай работы. Таму з першых дзён
уключайцеся ў грамадскае жыццё ўніверсітэта.

Ёсць у нас усе ўмовы для заняткаў спортам, мастац-
кай самадзейнасцю. Выкарыстоўвайце гэтыя магчымасці.
А аддзяленні факультэта грамадскіх прафесій, студэнцкія
будаўнічыя атрады, клубы па інтарэсах... Карацей, кожны
з вас у вольны час можа знайсці заняткі па густу.

Хочацца, дарагія першакурснікі, пажадаць вам вялікіх
поспехаў у вучобе, паўней выкарыстоўваць усе магчымасці
і пасля заканчэння ўніверсітэта стаць высокаквалі-
фікаванымі і ідэяна падрыхтаванымі спецыялістамі.

М. ЮРЧУК,

сакратар партыйнага камітэта, доктар
фізіка-матэматычных навук, прафесар.

А жывёньскі ветрык пясчотны і цёплы. Ён не злужае. Проста спадабалася яму гэта гульня.
Першы, другі, трыдцаты першы. Дні адыходзяць у мінулае. Шкада трапяткіх пясчоткаў ка-
лендара. А яны бесклапотныя матылькамі імчаць да верасня.

ТОЕ-СЁЕ ПРА ДРОБЯЗІ

Іх заўвагі часам мяне здзіў-
лялі.

Іх мары не так ужо цяжка
здзейсніць.

Трэба толькі ўслед за сту-
дэнтамі, што пералічваюць
дробязі, якія пераходзяць
наладзіць студэнцкае
жыццё, зазірнуць у розныя
закуткі ўніверсітэцкіх будын-
каў.

Трэба ўважліва прыслу-
хацца да слухных прапанов.

* * *

КАЛІ Б ВУЧОНЫ савет суме-
сна са спецыялістамі псіхала-
гамі і сацыялягамі распраца-
ваў анкету для таго, каб ве-
даць, чым дыхае сёння студэнт,
якімі якасцямі ён валодае, якія
неабходна ў яго выхаваць, ча-
му і як яго вучыць. Такая свое-
асабліва «мадэль студэнта» да-
зволіла б выкладчыкам праца-
ваць мэтанакіравана.

«Мадэль студэнта»

Я Б ВЫДАЛА палажэнне аб
студэнцкім інтэрнаце, дзе б за
кожным студэнтам з першага па
апошні курс замацавала б па-
кой. Інакш, толькі пасябруеш
з суседам, зробіш рамонт — і
цябе ўжо перасяляюць. І так
кожны год. Таму рукі ў многіх
проста апускаюцца і студэнцкае
жыццё выглядае так непрываб-
на: дзеся чого старацца?

БОЛЬШ ЗА ўсё не люблю
сесію. За тое, што ў нашым кор-
пусе (на хіміфаку) практычна
няма ні крэслаў, ні лавак. Пры-
ходзіцца стаяць на стойцы смір-
на. А адсюль куды-небудзь нель-
га: хто ведае, што здарыцца ў
час экзамена. Я б паклапаціла-
ся аб крэслах. Тым больш, што
ў калідорах гістарычнага, фізіч-
нага, географічнага і факуль-

тэта журналістыкі карціна та-
кая ж.

І НАОГУЛ, навошта пісаць
канспекты па кожнай лекцыі?
Зрабіць рассячотку і раздаць
студэнтам. Тады б гэта пакуль
яшчэ кансерватыўная форма
заняткаў стала б жывым дыя-
логам па праблеме.

А МЯНЕ непакоіць тэорыя ве-
рагоднасці пападання «шчаслі-
вых» білетаў. Была б простая
размова з выкладчыкам і не-
калькі практычных задач па ма-
тэрыялу, які пройдзены. І кіраў-
нікоў самастойнай работы па
спецыяльнасці дазволіў бы выбі-
раць студэнтам.

Запісала
М. ПАРХІМОВІЧ.

ПАТРАБУЮЦА САМАСТОЙНЫЯ

Не памылюся, калі скажу, што студэнты лю-
бяць слова «дэмакратыя» і ўсё, што з ім непа-
срэдна звязана. Скажам, студэнцкае самакіраван-
не. Яно выступае актыўнай формай праяўлення
дэмакратызацыі сістэмы навування, таму што па-
шырае правы студэнцкіх калектываў у галіне
арганізацыі навукальнага працэсу, навукова-да-
следчай работы, прадукцыйнай працы.

Ты, дарагі першакурснік, толькі стаў членам
камсамольскай арганізацыі ўніверсітэта (а сёння
на ўліку ў ёй стаіць 8,5 тысяч юнакоў і дзяўчат) і,
пэўна, не ведаеш яшчэ, што першым факуль-
тэтам, які б «самакіраваўся», стаў механіка-матэ-
матычны, а першым інтэрнатам, што працуе па
прынцыпу самакіравання, быў шосты.

Былі аптымісты. Яны запэўнівалі: «Пры сама-
кіраванні факультэцкае жыццё стала больш ціка-
вым і разнастайным. Ведаецца, студэнты нашага
факультэта амаль усе пытанні вырашаюць ця-
пер самастойна», «Мы самі размяркоўваем
месцы ў інтэрнатах».

Былі песімісты. Тыя сцвярджалі: «Нам дадзены
правы, але як імі карыстацца?»

У мінулым годзе чакала студэнтаў яшчэ адна
прыемная навіна: цяпер у рабоце вучоных

саветаў факультэтаў і ўніверсітэта прымаюць
удзел 25 працэнтаў студэнтаў.

Здаецца, усё добра: правы студэнты маюць.
Напрыклад, ставіць перад адміністрацыяй фа-
культэта пытанне аб замене выкладчыка, які
праводзіць заняткі не на належным узроўні.
Ці адпускаць студэнтаў з заняткаў. Але не
думаю, што самакіраванне азначае ўсёдазvole-
насць. Наадварот, яно павышае адказнасць сту-
дэнтаў за рэзультаты навування і грамадскай
дзейнасці. Гэта і спалохава многіх студэнтаў.
Спадзяюся, што ты не з пужлівых і даўно
марыш аб справах, дзе патрабуюцца многа эн-
тузіязму, энергіі, цікавых прапанов. А вопыт...
Яго пакуль не хапае. Але гэта толькі пакуль.
Тым больш, што традыцый, якія б спрыялі
выхаванню самастойнасці, у нас шмат.

Узяць хаця б будаўнічыя атрады. У гэтым
годзе студэнцкае лета стала працоўным для
2200 чалавек. З'явіліся аграпрамысловыя атра-
ды, навуковыя, макарнаўскія. Памятай, што і
тваім рукам знойдзецца праца, загалі рыхтуй
штэрмоўку.

А калі ў цябе ёсць жаданне займацца спор-
там, умовай для гэтага ва ўніверсітэце так-

сама ёсць. Студэнты — прадаўжальнікі тра-
дыцый, закладзеных папярэднікамі, многія з якіх
у свой час былі чэмпіёнамі і прызёрамі су-
светных і еўрапейскіх першынстваў. Сярод іх
А. Купрэйчык, Л. Кайгарадава, К. Маджыдаў,
Г. Савіцкая.

Ва ўніверсітэце праводзіцца спартакіяда па 24
відах спорту, у якой удзельнічаюць усе факуль-
тэты. Па адназначэнні відах спаборнічаюць ву-
чэбныя групы.

Дзе яшчэ зможаць ты праявіць свае здоль-
насці? Вось ужо сорак гадоў існуе ва ўнівер-
сітэце народны ансамбль танца «Крыжачок». Неаднойчы прадстаўляў ён мастацтва Беларусі
ў Балгарыі, ГДР, ПНР, Аўстрыі, Ангале, Аўстра-
ліі, Новай Зеландыі. І ва ўсіх краінах сустра-
калі яго на «біс».

Тым, хто сябрае з песняй, прапанаваў бы
звярнуцца ў народную харавую капэлу, у пра-
граме якой стаяць побач творы рускіх майстроў
XVII — XVIII стагоддзяў і «Бітлз», руская і
беларуская класіка, народныя песні. А народ-
ны тэатр універсітэта амаль усе студэнты веда-
юць па спектаклях «Бяда ад пясчотнага сэрца»
Салагуба, «Юбілей» Чэхава, «А світанкі тут ці-
хія» Васільева.

Хутка ўсе мы будзем адзначаць 70-годдзе
ВЛКСМ. Гэта вялікае свята. Мы жадаем суст-
рэць яго патрэбнымі і цікавымі справамі. А ты?

А. ЖУК,
сакратар камітэта камсамола.

ПОГЛЯД ЗБОКУ

Н ЯХАЙ у чытача не складзецца памылковае ўражанне, быццам на ўступны экзамен па гісторыі СССР (аддзяленне гісторыі) я пайшла знарок. Хаця чаго граху таіць: хацелася паслухаць адказы студэнтаў, бо гэты прадмет сапраўды выклікае сэнна асаблівую цікавасць. Пераасэнсоўваюцца многія гістарычныя факты, знікаюць «белыя плямы» на карце гісторыі, карацей, ідзе пераацэнка каштоўнасцей. Многія гадзі нас клаталіва «ахоўвалі» ад праўды, баяліся гаварыць шчыра, адкрыта: ці зразумоўць людзі, асабліва моладзь? Але прайшлі ча-

разе. Калі чалавек вырашыў стаць гісторыкам, ён проста абавязаны арыентавацца ў падзеях мінулых і сённяшніх, умець выказаць уласны погляд на той ці іншы факт. А для гэтага як мінімум патрэбна хаця б сачыць за перыядычнымі выданнямі, не гаворачы ўжо пра спецыяльную літаратуру.

Але ў газетах часам можна сустрэць супрацьлеглыя пункты гледжання, часта суб'ектыўныя, — не згаджаецца са мной старшыня прадметнай камісіі па гісторыі СССР А. А. Яноўскі, дацэнт кафедры гісторыі СССР дасавецкага перыяду. — Таму

ў вышэйшай навучальнай установе, уведзеныя сёлета, рэкамендуюць павелічэнне колькасці пісьмовых экзаменаў. Дзякуючы такой форме выяўлення ведаў, мы можам больш аб'ектыўна ацаніць адказ абітурыента, а той у сваю чаргу мае час падумаць над сваімі пытаннямі, сканцэнтраван на іх усю ўвагу і, нарэшце, не бянтэжыцца перад выкладчыкам. А варта яму задаць хоць адно ўдакладняючае пытанне, і абітурыент губляецца зусім. Ні як не можам пераканаць паступаючых, гаворачы на кансультацыях, што адзнака цалкам залежыць ад іх і га-

Бачыце, якім пранізлівым позіркам сустракаў кожнага з паступаючых на журфак тэхнічны сакратар прыёмнай камісіі А. К. Свораб? Падача дакументаў, гоман у фее, разнастайныя пытанні — усё гэта гучыць няспынна, а трэба яшчэ прыняць кожнага абітурыента.

Нялёгка і паступаючым. Анкеты, характарыстыкі, перадэкзаменацыйныя хваляванні.

ЖУРНАЛІСТЫКА

Гэта трымае да апошняга экзамену, да апошняй хвіліны. Тое ж самае адчувае і Алена Лабейка (здымак унізе), якая чацвёрты раз паступае на юрыдычны факультэт і на гэты раз паспяхова здае апошні экзамен па гісторыі. Яшчэ некалькі імгненняў — і яна задаволеная выйдзе да сябровак і зможа сказаць: «Я паступіла!».

«БЕЛЫЯ ПЛЯМЫ»

ВЕДАЎ

ЧАМУ ЯНЫ АКАЗАЛІСЯ СЕННЯ У ТЫХ, ХТО ВЫРАШЫЎ ПАСТУПІЦЬ НА ГІСТАРЫЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ?

сы застою, і мы расставілі над «і», называем рэчы сваімі імёнамі. Мы вымушаны гаварыць хоць горку, але праўду.

У сувязі з гэтым — шматлікія цяжкасці, якія паўсталі і перад абітурыентамі гэтага года. Ім сапраўды не пазайздросціш.

...У аўдыторыі — напружаная цішыня. Толькі час ад часу яе парушае шапаценне перагортваемых старонак. На гаварах абітурыентаў — прыкметнае хваляванне. Яно зразумелае. І не толькі таму, што праграма курса ахоплівае вялікі перыяд гісторыі, шмат дат і прозвішчаў патрэбна запамінаць. Як вядома, сёлета ў школах экзамен па гісторыі быў адменены, і калі раней перад паступленнем заставалася толькі паўтарыць пройдзенае, то зараз давялося вучыць усё, як кажучы, ад «а» да «я».

— Я ўсё ж лічу, што расцэнне гэта памылковае, — дзеліцца думкамі адзін з экзаменатараў, выкладчык кафедры археалогіі, этнаграфіі і дапаможных гістарычных дысцыплін В. С. Касмілёў. — У абітурыентаў быў бы ўжо пэўны багаж ведаў і нейкая арыентацыя. Дарэчы, з-за яе адсутнасці мы часта губляем выдатных студэнтаў. Гэта праблема найбольш востра паўстае сёння, калі ў газетах і часопісах пішацца адно, а ў праграмах для паступаючых — зусім іншае. Дарэчы, яны зацверджаны Міністэрствам вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР. Вельмі шкада, што тут не змаглі своечасова перабудавацца. Сапраўды, складаецца ўражанне (ды так яно і ёсць), што раздзелы праграмы бяздумна перапісваюцца з году ў год. А дзе ж кампетэнтны падыход? Што рабіць абітурыенту, чым кіравацца?

Вазьміце, напрыклад, пытанне пра калектывізацыю. Сёння мы добра ведаем, як многа памылак было зроблена. А падручнікі нам нічога аб гэтым не гавораць. Наогул, у які раздзел ні зазірні, усё патрабуе ўдасканалення.

З Валерыем Сямёнавічам нельга не пагадзіцца. І таму я паспрабавала паставіць сябе на месца экзаменатара. Як быць яму ў такім даволі складаным становішчы? Раней васьмь табе праграма, васьмь — пытанні, іх і прытрымлівайся. Сёння ж павінен больш цікавіць свой, уласны пункт гледжання, сваё меркаванне. І калі на іншых факультэтах гэта можна неяк абыйсці, то на гістфаку — ні ў якім

арыентавацца, прамі скажам, даволі складана. Тым больш, што паступаючыя яшчэ не гісторыкі, а толькі маральна-стаць імі. Веды іх грунтоўныя на аснове школьнай праграмы. Вось мы і прышлі да зыходнага пункта — школы. Тут закладаюцца асновы ведаў.

Мяркуючы па вопыту мінулых гадоў, заўважу, што звычайна лепш адказваюць абітурыенты, якія закончылі гарадскія школы, слабей — сельскія школьнікі. Не буду спыняцца на прычынах такой заканамернасці — іх шмат. Безумоўна, такое становішча патрэбна выпраўляць.

— Алег Антонавіч, я праслухала адказы амаль усіх груп абітурыентаў, у якой, дарэчы, 95 працэнтаў — медальісты. Уражанне не з лепшых. Шмат трое, ёсць двойкі. А што ж у тых групах, дзе здаюць «звычайныя смяротныя»?

— Ну, па-першае, шкала патрабаванняў тут таксама мяняецца, так што і ў іншых групах бываюць пяцёркі. З вамі я згодны ў тым, што ўзровень ведаў сапраўды не вельмі высокі. І адна з галоўных прычын, на мой погляд, — адмена экзамену па гісторыі ў школах. Многія абітурыенты (у асноўным з сельскай мясцовасці), напрыклад, не ведаюць, што ёсць праграма, у якой выкладзены асноўныя тэмы і пытанні ўступных экзаменаў. Да таго ж абітурыент хвалюецца і гэта таксама адбіваецца на адказе. Дарэчы, новыя правілы прыёму

лоўнае — не хвалявацца.

Дабаўлю да слоў Алега Антонавіча, што кансультацыі, якія праводзяцца на перададні экзаменаў, не адзіная форма дапамогі абітурыенту. Тут і падрыхтоўчыя курсы, і перадачы па тэлебачанню, і г. д. Але на перадэкзаменацыйных кансультацыях абітурыенты непасрэдна сустракаюцца, калі можна так сказаць, з «жывым» выкладчыкам. І вось тут яны нярэдка пасуюць, праяўляюць пасіўнасць, маўчаць, баяцца задаць пытанне. Думка ў іх такая: «А што, калі скажу што-небудзь не так, а выкладчык мяне запомніць?». Яны забываюць адно: эфектыўнасць кансультацый залежыць ад іх саміх. Кансультант, безумоўна, не можа ахапіць усё пытанні, ды і няма патрэбы ў гэтым. А вось высветліць тое, што абітурыент не зразумелі, абавязкова трэба.

Я пацікавілася ў А. А. Яноўскага, на якія пытанні звычайна паступаючыя адказваюць слабей.

— Лічу, самымі цяжкімі з'яўляюцца пытанні гісторыі культуры, — гаворыць Алег Антонавіч. — Тут патрэбна не толькі ведаць факты — хаця і ў гэтым таксама не ўсё, як кажучы, у ажур, — а і ўмець даць сваю ацэнку, неяк суаднесці мінулае з сённяшнім днём. Здавалася б, гісторыю Вялікага Кастрычніка ўсе добра ведаюць, а капні глыбей (у рамках школьнага падручніка) і пачынаецца «плаванне».

Складана весці гаворку з паступаючымі і аб праблемах, якія так шырока абмяркоўваюцца зараз: культ асобы, калектывізацыя, Вялікая Айчынная вайна, застойны перыяд... Ведаецца, мы іх нават рэдка закраналі ў час экзаменаў.

Што ж, можна ў нейкай ступені зразумець выкладчыкаў. Але «белыя плямы» у ведах абітурыентаў сёння часта ўзнікаюць таму, што, нягледзячы на змены ў палітычным і эканамічным жыцці краіны, нязменнымі засталіся падыходы да іх падрыхтоўкі. Успомнім тыя ж даведнікі і праграмы для паступаючых у ВУНУ. Хочацца спадзявацца, што ў наступным годзе Дзяржкамтэт па народнай адукацыі прывядзе іх у адпаведнасць з новымі патрабаваннямі. Тады на экзаменах па гісторыі экзаменуемы і экзаменатар не будуць размаўляць на розных мовах.

З. АЛЯШКЕВІЧ,
наш кар.

АБІТУРЫЕНТ? СТУДЭНТ!

ЗНАЙСЦІ СВАЮ ЗОРКУ

І ДУЧЫ на ўступныя экзамены, я сустрэла знаёмага п'яцікурсніка. Разгаварыліся: пра набор, пра конкурс, пра патрабаванні. «Не цяжка паступіць — цяжка вучыцца», — кажа ён. Я таксама была студэнткай і, безумоўна, пагадзілася. Але наўрад ці думаюць так тыя, хто трымае сёння ў руках экзаменацыйны ліст. Яны ўпэўнены: няма нічога цяжэй, чым здаць уступныя экзамены. І таксама ў нейкай ступені маюць рацыю, бо конкурс на некаторыя факультэты БДУ імя У. І. Леніна вельмі вялікі. Асабліва цяжка даводзіцца тым, хто пажадаў звязаць свой лёс з правазнаўствам і гісторыяй. Але яны не падаюць духам. У гэтым я пераканалася ў час размовы з абітурыентамі, бо некаторыя спрабуюць паступіць не першы год. Радуе такая матаніраванасць, вернасць выбару, настойлівасць. Я ўпэўнена, што на наступны год таксама ўбачу многіх сённяшніх знаёмых, тых, каму не хапіла якога-небудзь бала-друга.

Так здарылася ў мінулым годзе і са Святланай АСТАПЕНКА. Скончыла школу з залатым медалём. Вырасла паступаць на гістфак. Здаецца, і да экзаменаў рыхтавалася сур'ёзна, ды і школьны багаж ведаў быў нядрэнны. І толькі тады, калі адказвала на дадатковыя пытанні, зразумела: ёсць хібы, недапрацоўкі. Але ўсё роўна было крыўдна, калі атрымала чацвёрку. А што скажа бацькам, знаёмым, настаўнікам?

З часам усё хваляванні мінулі, а вось жаданне стаць гісторыкам не прайшло, а наадварот узмацнілася. І сёлета дзяўчына падала дакументы на аддзяленне гісторыі.

Я чула адказ Святланы. Дакладны, поўны. Ён парадаваў і членаў экзаменацыйнай камісіі. Спадабалася ўпэўненасць, веданне асноўных этапаў гісторыі нашай краіны, яе ўну-

транай і знешняй палітыкі, умненне арыентавацца ў падзеях, якія адбываюцца зараз. У экзаменацыйным лісце з'яўляецца «выдатна». Твар дзяўчыны ахоплівае радасная ўсмешка. Яна — студэнтка. Нарэшце мара збылася.

— Не верыцца, што ўсё ў мінулым. Хаця не, усё яшчэ наперадзе. Хоціць і хвалявання, і слёз, і непрыемнасцей.

— І расчараванняў...

— Не, я ўпэўнена, што выбар мой правільны. Магчыма, вы не паверыце, але прафесію я выбрала яшчэ ў пятым класе. Тады вельмі падабалася археалогія, але займацца ёю не было магчымасці. (У Новазаводска і яго наваколлі раскопкі, на жаль, не вяліся, — жартуе дзяўчына). Думаю, тут наўраўнаважана ўпэўнена.

Што ж, застаецца толькі пажадаць Святлане Астапенка, каб яе сапраўды ніколі не наведвала расчараванне.

...Адосныя паміж людзьмі. Яны такія складаныя, неардынныя. Заўсёды цяжка прадказаць, як паступіць чалавека ў той ці іншай сітуацыі. Як, напрыклад, адрагуе на заўвагу ці наадварот, прыме пахвальбу. І кожны, аналізуючы той ці іншы выпадак, абавязкова ставіць сябе на месца іншага. Не раз спрабаваў рабіць гэта і Анатоль САЛАЎЕУ. А свае назіранні, думкі, меркаванні запісваў у дзёнік.

— Ведаеце, — гаворыць абітурыент, — весці дзёнік — гэта што сачыненне пісаць. Тут таксама ты выказваеш свой пункт гледжання, абгульняеш, аналізуеш убачанае. Так што, згадзіцеся, карысць ад гэтага ёсць. А пачаў я весці дзёнік дзякуючы настаўніцы літаратуры Ірыне Леанідаўне Пінчук. З прыходам яе да нас я (ды і многія мае аднакласнікі) зусім па-іншаму пачаў адносіцца да сачыненняў: пісаў іх ужо не таму, што далі заданне, а можна сказаць для душы. Вось тады і адчуў ціка-

васць да творчасці.

Але не кінуўся хлопец адразу на журфак, бо баяўся памыліцца яшчэ раз: паступаў жа пасля школы ў ваеннае вучылішча, хоць асаблівага жадання не было. І амаль радаваўся, калі забіраў дакументы назад. Чатыры гады працаваў і толькі сёлета вырашыў Анатоль паспрабаваць ажыццявіць сваю мару стаць журналістам.

Мы размаўляем з ім на перададні здачы другога экзамена — гісторыі СССР. Хлопец стараецца не паказваць свайго хвалявання, але не-не ды выдае сябе, раз-пораз цікавацца, ці не выйшаў ужо хто-небудзь з аўдыторыі з першай адзнакай. Цікава, якая там абстаноўка, якія пытанні задаюць, асабліва на-конт сучаснасці? А тут яшчэ я са сваімі пытаннямі. Адчуваю, што не да мяне Анатолю, і ўсё ж...

— Як ты лічыш, што такое талент?

— Гэта праца. Кожны чалавек мае прыроджаную схільнасць да нечага. Важна своечасова заўважыць яе і развіваць. Аднаму ўдаецца зрабіць гэта раней, другому — пазней, а трэці, як кажучы, да ско-ну дзён не адчуе яе. Але каб талент раскрыўся своечасова, важныя і ўмовы, якія б спрыялі гэтаму. Памятаеце, Сент-Экзюперы пісаў, што ў кожным чалавеку, магчыма, забіты Моцарт, калі гэты чалавек не ажыццявіў сябе, тым больш, калі ён загінуў на вайне.

— Часта можна пачуць, што журналістам можа стаць толькі асабліва адораны чалавек, а вось вывучыцца на інжынера можа любы.

— Каб стаць журналістам, сапраўды патрэбны талент і асабліва натхненне. Не будзе яго, і не напішаш ні радка. Прыдзе натхненне — і пішаш лёгка, складаеш. Увесь сакрэт у тым, што да аднаго прыходзіць гэта натхненне часта, а да другога... Так званая тайна таленту. Напэўна, яшчэ не скоро яна будзе раскрыта. Не стаў жа чамусьці Блок кампазітарам, а Моцарт — мастаком. Што датычыць інжынераў, то яны, як і журналісты, таксама бываюць розныя.

— Тваё пажаданне сённяшняму абітурыенту?

— Каб мары іх збыліся і кожны знайшоў сваю зорку, бо вельмі важна быць сабой. Тады і іх назавуць таленавітымі.

З. АЛЯКСАНДРАВА.

ДА ВЫНІКАЎ ПРЫЁМУ

Пачуцці бушавалі тут, бадай, мацней, чым у перыяд студэнцкіх залікаў і экзаменаў. Ішоў асабліва нервовы час для абітурыентаў і іх бацькоў. Часцей за ўсё, калі гаворым пра ўступныя экзамены, маем на ўвазе толькі іх: удзельнікаў і балельшчыкаў. А тыя, хто іх «абслугоўвае», — члены прыёмнай камісіі, выкладчыкі? Ім наўрад ці лягчэй. Іх гадзіннікі адлічваюць пакуль яшчэ абітурыенцкі час. Рыхтуецца справаздача. А работу сваю пачала прыёмная камісія ў мінулым годзе. Быў зацверджаны яе састаў, сфарміраваны тэхнічны сакратарыят, складзены календарны план работы.

Пачуцці распальваў Дзяржкамтэт СССР па народнай адукацыі, прапануючы новыя правілы прыёму ў вышэйшыя навучальныя ўстановы.

За апошнія чатыры гады правілы паступлення змяніліся ні многа ні мала... чатыры разы. Шукаецца аптымальны варыянт. Цяперашнія правілы для паступаючых самыя кароткія: яны змяшчаліся на пяці старонках. Не тое, што раней: у восем разоў болей ды плюс такія ж аб'ёмны інструктывы ліст.

Якія ж канкрэтныя змены? Аб гэтым разважае адказны сакратар прыёмнай камісіі, дацэнт кафедры фізікі цвёрдага цела, кандыдат фізіка-матэматычных навук Эдуард Міхайлавіч ШПІЛЕўСКІ.

— Правілы прыёму сталі больш дэмакратычнымі, значна прасцейшымі і адначасова больш глыбокімі па змесце. Цяпер усе знаходзяцца ў аднолькавых умовах — гэта супакойвае абітурыентаў і асабліва іх бацькоў. Раней існавала дзесяць пунктаў, якімі маглі карыстацца розныя катэгорыі паступаючых. Сёлета існуюць яны толькі для дзяцей-сірот, якія залічваліся пры наяўнасці станоўчых адзнак, ваенна-служачых, звольненых у запас, якія карыстаюцца ўстаноўленымі правіламі льготамі.

Большая самастойнасць дадзена цяпер не толькі якой-небудзь ВНУ ў цэлым, але і кожнаму факультэту. Самі яны прапануюць колькасць уступных экзаменаў, формы іх правядзення. Карыстаючыся гэтай перавагай, мы увялі на гуманітарных факультэтах чатыры экзамены па кожнай спецыяльнасці. На прыродазнаўчых — па тры. Адзін жа экзамен — па замежнай мове для гуманітарных спецыяльнасцей і па рускай мове і літаратуры (пісьмовы) для прыродазнаўчых зрабілі «пазаконкурсным». Адзінкі па яму не выстаўляюцца. Аднак апынуцца па знешні бок дзярэй універсітэта можна і пасля таго, як экзамену, таму што нічым не адрозніваецца двойка ад «нездавальняюча».

Новыя правілы рэкамендавалі нам часцей выкарыстоўваць пісьмовую форму экза-

ЭВМ, лічбы і напал пачуццяў

менаў. Гэта невыпадкава. І адказ абітурыента ацэньваецца больш аб'ектыўна, і хвалявання менш, бо ёсць магчымасць засяродзіць увагу на пастаўленых пытаннях, не бянтэжыць позірк выкладчыка.

— Штодзённым зводкі прыёмных камісій нагадвалі баявыя данясенні, у якіх галоўнае — колькасць заяў. Конкурс заўсёды быў візітнай карткай ВНУ. Ва ўсялякім выпадку так лічылася доўгія гады.

Уступныя экзамены — час гарачы. Але ці абавязкова павінен прысутнічаць гэты напал пачуццяў?

— Сярэдні конкурс па універсітэце — па тры чалавекі на месца. Прыкладна адна трэць медалістаў рэспублікі жадае працягваць сваю адукацыю іменна ў нас. Сёлета пры плане прыёму 2 тысячы 25 чалавек ва універсітэт паступала 1,5 тысячы медалістаў. Такім чынам, Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэт імя У. І. Леніна мы можам лічыць прэстыжнай навучальнай установай, яе аўтарытэт у рэспубліцы і за межамі даволі высокі.

Гісторыя, правазнаўства, палітэканомія, матэматыка (педагагічнае аддзяленне) —

вось найбольш папулярныя спецыяльнасці, дзе на кожнае месца толькі медалістаў па два чалавекі.

У гэтым годзе на дзённым аддзяленні будзе вучыцца на 100 чалавек больш: павялічыўся прыём на спецыяльнасці радыёфізіка, матэматыка, правазнаўства, адкрыта новая спецыяльнасць — механіка, наколькі рэспубліка адчувае патрэбу ў кваліфікаваных кадрах для рэабатаўтэхнічнай прамысловасці.

Цяжэй за ўсё давялося працаваць на механіка-матэматычным факультэце. Той, хто паспрабаваў бы вызначыць дакладную лічбу, звяртаючы ўвагу толькі на колькасць заяў, абавязкова б памыліўся. Улічваючы накіраваных па мэтаваму набору, на педагагічным патоку засталася толькі 25 месца. За права заняць іх змагалася 75 медалістаў. Магчыма, спрыяла гэтаму ўвядзенне ў якасці ўступнай адной дысцыпліны — матэматыкі (вусна і пісьмова).

Мне, калі бачу, што конкурс на тую ці іншую спецыяльнасць катастрофічна вялікі ў параўнанні з іншымі,

мі, часам становіцца ніякавата. Я ж разумею, што ажыятаж — з'ява нездаровая. Ён падтурхоўвае студэнта: «Толькі пяцёрка! Толькі б звышча ў вагон, а куды прывязе цягнік і ці на сваё месца сядзеш — справа дзесята». Тады і з'яўляюцца ў калідорах уражлівыя дзяўчынкі, трымаючы ў руках валяр'янку, а мамы суправаджаюць іх з экзаменаў, баючыся рашучых учынкаў у выпадку дрэннай адзнакі.

Стыхійнасць абдору студэнтаў характэрна пакуль для большасці інстытутаў. І толькі экзаменамі, якія праходзяць у нервовай абстаноўцы, зрабіў яго беспамылковым амаль немагчыма. Між тым, вось вам складаная заканамернасць: напал пачуццяў на ўступных экзаменах тым вышэй, чым менш падрыхтаваны да іх абітурыенты, і ВНУ. Свайго абітурыента выкладчыкі павінны самі выхаваць і адабраць у ВНУ лепшых, больш таленавітых, арыентаваных, а не стыхійна агітаваных, іменна па дадзенай спецыяльнасці.

— Здаецца, вельмі дапамагло тут мэтавае залічэнне па рэкамендацыях прадпрыемстваў...

— Увогуле, задума гэта вельмі надрэзная. ВНУ такім чынам умацоўвае сувязі з арганізмам народнай асветы, прадпрыемствамі, гаспадаркамі і з дапамогай іх рэкамендацый можа рыхтаваць спецыялістаў больш высокага ўзроўню. Пэўна, калі прыходзіць вучыцца чалавек, арыентаваны на работу ва

ўмовах таго ці іншага прадпрыемства, дзе яго чакаюць, ён адчувае асабістую адказнасць, імкнецца знайсці прымяненне ведаў на практыцы. Але... у мінулым годзе на факультэт радыёфізікі і электронікі было прынята 117 чалавек з мэтавым накіраваннем. Яны фактычна і складалі ўвесь набор, таму што праходзілі амаль без конкурсу. У выніку 45 чалавек не змаглі ўвучыцца ўжо на першым курсе. А наперадзе ж яшчэ чатыры! Не змаглі паступіць многія жадаючыя і, магчыма, больш таленавітыя, таму што асноўная ідэя была дыскрэдытавана накіроўваючымі арганізацыямі, бо на мэтавыя месцы не было ніякага конкурсу. Не спрабуючы накіраваць лепшых з лепшых, адмаўлялі медалістам (маўляў, і сам паступіў), гаворачы: «Было адно месца, накіраванні больш не выдаюцца», зрабілі выдачу накіраванняў раўназначнай залічэнню.

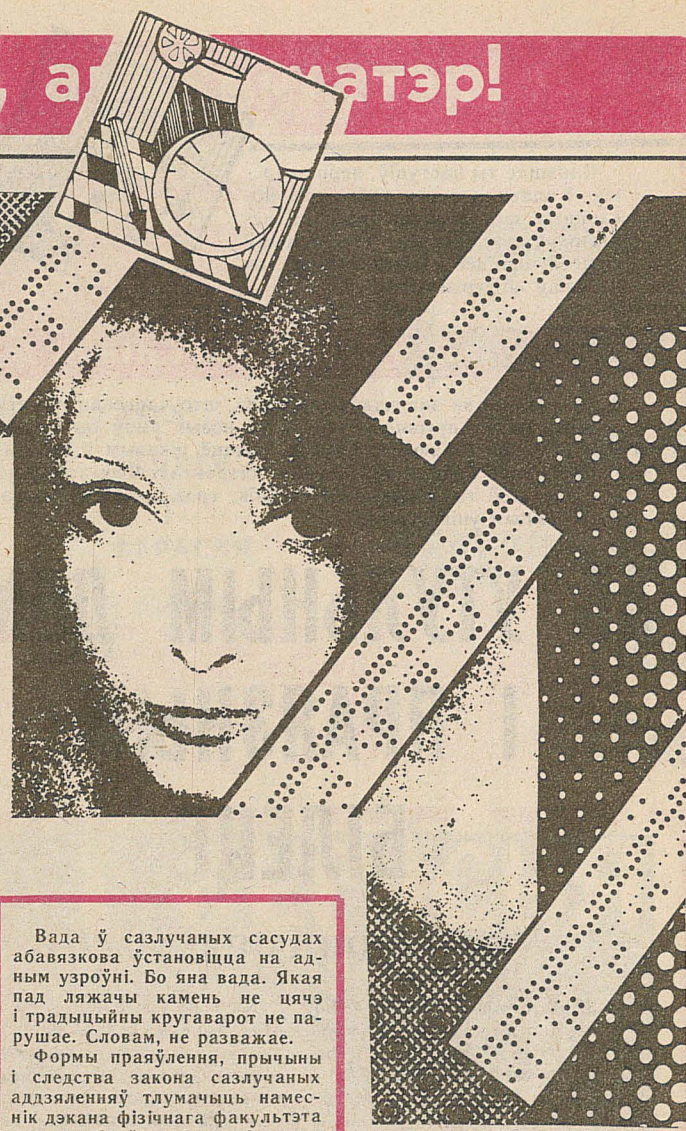
У мінулым годзе з 1975 планавых месцаў больш за 900 было выдзелена для мэтавага набору. Сёлета — толькі 186, прычым толькі для педагагічнага патоку.

— Часам абітурыент выбірае ВНУ па ўласнаму разуменню. Ці наадварот, па неразуменню. Для аднаго важна, каб конкурс быў малы, другі як агню баіцца матэматыкі і пры адборы карыстаецца прынцыпам: толькі б яе не здаваць, трэці да апошняй хвіліны пазірае на бацькоў: як яны вырашаць...

— Зразумела, няма ў нас большай праблемы, як тая, каб чалавек асэнсавана імкнуўся авалодаць той ці іншай спецыяльнасцю. Таму з першых дзён прыёму дакументаў пачало сваю работу і кансультацыйнае бюро для паступаючых. Прапанавалі мы абітурыентам спецыяльныя тэсты, анкеты, гутаркі з псіхолагам. Часам не шкодзіць зірнуць на сябе вачыма старонняга назіральніка, каб ацаніць свае здольнасці і магчымасці. Таму і пытанне «Што не падабаецца вам у абранай спецыяльнасці?» зусім не выпадкова трапіла ў анкету. Даныя анкет будуць апрацоўвацца на ЭВМ. Рыхтуючы разам з псіхолагамі дадатковую анкету (якая, дарэчы, вельмі спадабалася ўсім абітурыентам), мы не ставілі сваёй мэтай з дапамогай 17 пытанняў падпісаць прысуд: «залічаны — не патрэбны». Таму была яна ананімнай. А патрэбна для таго, каб у будучым больш эфектыўна каардынаваць прафарагентацыйную работу школ і ВНУ.

ЭВМ дапамагае нам і пры залічэнні на першы курс. Сама падсумоўвае балы, якія набраў кожны, улічвае правы на льготы і ўказвае месца абітурыента ў агульным спісе. Членам прыёмнай камісіі дастаткова было толькі адлічыць патрэбную колькасць прозвішчаў і правесці рысачку.

Для тых, хто апынуўся ўверсе, наступіў час авалодання ведамі. Галоўнае, каб не напаткала іх на гэтым шляху расчараванне.

Вада ў сазлучаных сасудах абавязкова ўстаноўіцца на адным узроўні. Бо яна вада. Якая пад ляжачы камень не цягэ і традыцыйны кругаварот не парушае. Словам, не разважае. Формы праяўлення, прычыны і следства закона сазлучаных аддзяленняў тлумачыць намеснік дэкана фізічнага факультэта па вучэбнай рабоце Анатоль Пятровіч КЛІШЧАНКА.

ПРА КОНКУРС НЕ ПА ЧУТКАХ

ЗАКОН

САЗЛУЧАНЫХ САСУДАЎ

— Ёсць конкурс фармальны і конкурс рэальны. Фармальны невялікі нават на навукова-вытворчым аддзяленні: каля двух чалавек на месца. Але асаблівае фізфака ў тым, што туды ідуць пераважна людзі сталыя, якія ведаюць, чаго яны хочуць. Можна таму гэтым летам у нас не было абітурыентаў з «троечным» атэстатам, а на 94 месцы прэтэндавала 95 медалістаў і выдатнікаў ПТВ. Гэта больш чым у мінулым годзе — значыць, рэальны конкурс павялічваецца, хаця колькасць заяў застаецца прыкладна на адным узроўні.

На педагагічны паток ідуць выпускнікі вясковых школ з больш слабай падрыхтоўкай. Патрабаванні на ўступных экзаменах да ўсіх аднолькавыя. На аддзяленні вялікі адеўс. І хоць заяў было больш чым месца, сёлета на падпатоку недабор. Даводзіцца ліквідаваць яго тымі, хто не прайшоў па конкурсу на вытворчы.

На 50 месца вярчэння аддзялення прыняты пакуль 21 чалавек. Туды таксама давадзецца дабраць непаступіўшых на дзённае.

— ЧАС ЗАБЫЦЦА прыродазнаўчых навук, здаецца, скончыўся. Але час прэстыжнасці прафесіі школьнага настаўніка так і не надышоў. Бо ў школе засталася тая ж слабая матэрыяльная база, тая ж адносіны ў калектыве. Для вучняў гэта не таямніца — вось прычына і нізкага конкурсу на падпатоку, і таго, што на гэта аддзяленне ідуць у асноўным дзяўчаты. Але ж толькі мужчынам пад сілу сюрпрызы нахштат таго, які паднёс нам былы заўзят «двоечнік» (методыку выкладання разы тры здаваў), а сённяшні супрацоўнік ПТВ кіна-механікаў Калаўцкі: ён стаў добрым педагогам.

У вярчэнні праблемы «між-

інстытуцыя»: у час вучобы яны павінны працаваць па спецыяльнасці. Сумяшчаць гэтыя дзве складаныя справы змогуць толькі сапраўдныя падзвіжнікі.

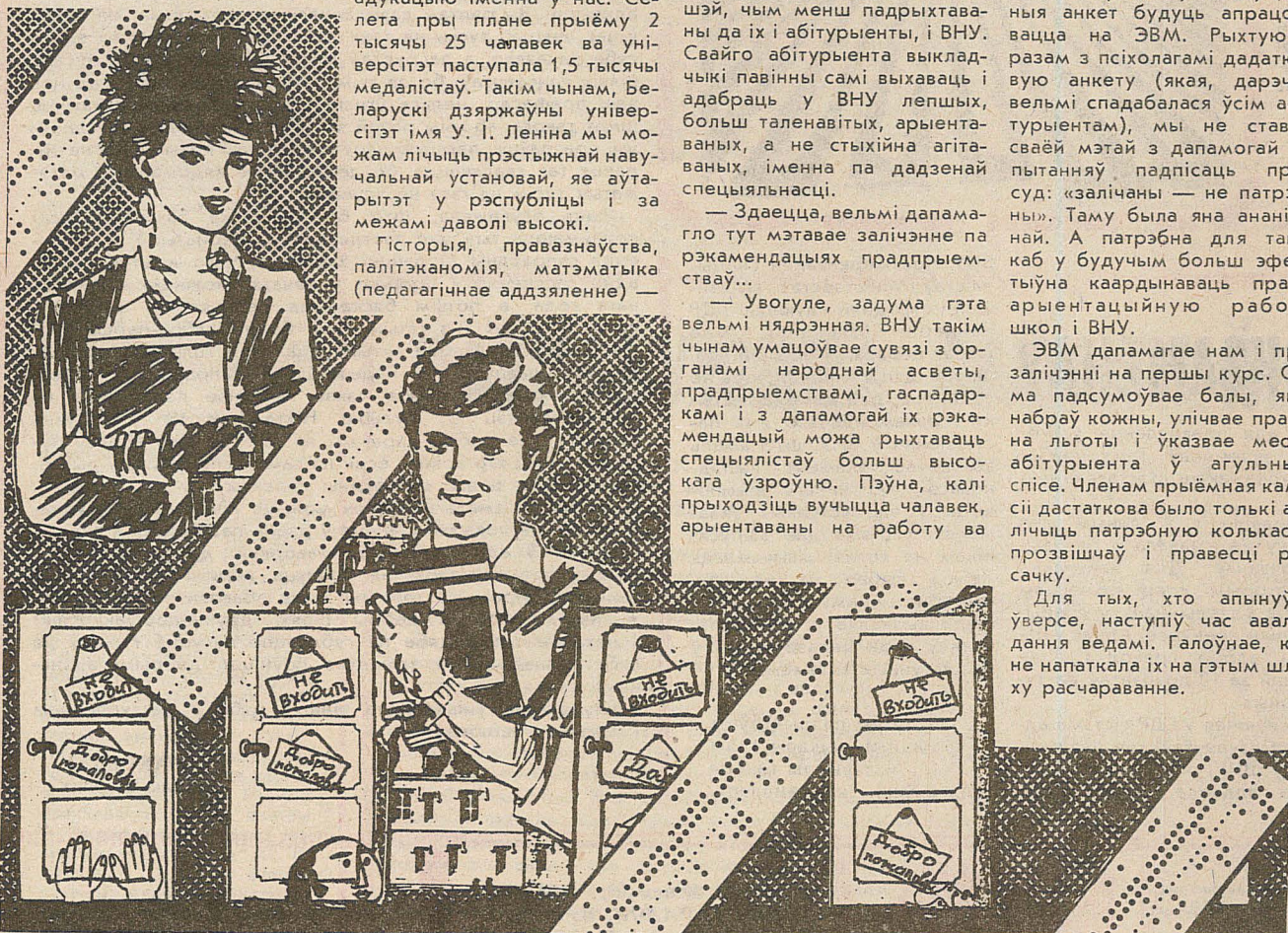
— Але падзвіжнікаў набралася ў гэтым годзе два дзесяткі. І амаль неверагодна, што ў тых, хто прыйдзе на падпатоку з-за недабранных балаў на вытворчы, з'явіцца прызвание да педагогікі.

Кіраўніцтва фізфака будзе імкнуцца змяніць прапарцыю набору: па 25 месца з падпатока і вярчэння аддзялення перадаць на вытворчы паток. Бо аддаваць абітурыентаў-вытворнікаў падпатоку проста шкада — іх магчымасці выкарыстоўваць не поўнася, калі яны трапляюць у калектыв з больш нізкім сярэднім узроўнем. Ды і пераведзення заўсёды імкнуцца туды, куды яны спрабавалі паступіць. Штогод з вярчэння на дзённае аддзяленне пераходзіць не менш дзесяці чалавек.

Баз размеркавання хапае — у гэтым годзе паступіла больш 250 заявак. Задаволіць іх сотня выпускнікоў немагчыма. Ды і акрамя фізікаў-даследчыкаў патрэбны фізікі-інжынеры. Значыць, неабходна яшчэ адно аддзяленне. Усе гэтыя пытанні пастаўлены перад Дзяржкамтэтам БССР па народнай адукацыі.

Каб на факультэт не траплялі выпадкова, мы шукаем сваіх студэнтаў ужо сярод школьнікаў. Падтрымліваем сувязі з настаўнікамі фізікі, запрашаем іх выхаванцаў на экскурсіі, прыязджаем самі. Курыруем усе класы з фізічным ухілам. Вядзём заняткі ў школе юнага фізіка навукова-тэхнічнага таварыства навукаўцаў пры універсітэце. А на фізічных алімпіядах розных рангаў прадстаўнікі універсітэта высвятляюць схільнасці і захапленні ўдзельнікаў, наслушачваюць ім спецыфіку нашага факультэта, дапамагаюць выбраць спецыяльнасць.

Запісала
І. ДЗЯРГАЧ.

Прывітанне, ама-матэр! Прывітанне, альма-матэр!

Нарэшце ты паступіў, першакурснік. І здаецца зараз табе, што ўсе клопаты засталіся за брамкамі верасня, у тым, поўным хваляванняў і нечаканасцей жыцці, якое ты называў абітурыенцкім.

ТАБЕ, ПЕРШАКУРСНІК

Магчыма, ты не здагадаешся яшчэ, што чарговая прыступка ў лесвіцы ведаў прывядзе цябе і да новых умоў быту, працы, адпачынку. Не хвалюся. Зрабіць жыццё цікавым і насычаным дапаможа табе прафсаюзны камітэт студэнтаў. Вось такая новая для цябе, калі ты ўчарашні школьнік, грамадская арганізацыя існуе ў нашым універсітэце.

АБ УТУЛЬНЫМ ДОМЕ І ПРАЯЗНЫМ БІЛЕЦЕ

КЛАПОЦІЦА ПРАФСАЮЗ

ЦЯПЕР на пяць гадоў у цябе будзе другі дом — інтэрнат. Таму сябры знойдуць цябе ў інтэрнаце № 1 па вуліцы Свядова або ў інтэрнатах № 2, 5, 6, 7, што знаходзяцца па Кастрычніцкай, ці на праспекце Машэрава ў інтэрнаце № 4 або ў Шчымысліцы, дзе па вуліцы Курнатава ў інтэрнаце № 3 жыць радыёфізікі і біёлагі. Пражыванне ў інтэрнаце каштуе ў год 24 рублі. На жаль, толькі палова першакурснікаў атрымлівае ў гэтым годзе месца ў інтэрнаце. Астатнім прафком дапаможа размясціцца на прыватных кватэрах. Заходзь да нас (аўдыторыя 302, галоўны корпус) па адрас.

Быт у інтэрнатах арганізуецца студэнцкімі арганізацыямі самакіравання — студсаветаў і дапамогай студгарадка і падначаленага яму абслугоўваючага персаналу. Толькі не трэба думаць, што ўсе клопаты можна пакінуць адміністрацыі і студсавету. Усе пытанні быту і адпачынку вырашаюцца студэнцкімі саветамі сумесна са старастамі паверхі і пакояў.

Калі ўжо паявіўся ў цябе свой дом, пакінь думкі аб тым, што пры размеркаванні хатніх абавязкаў будзеш адказваць толькі за паліў кветак. Падтрыманне парадку і чысціні ў жылых пакоях, а таксама ў чыстальных залах, ленынскіх пакоях, пакоях дружбы — абавязак не толькі абслугоўваючага персаналу, а ў першую чаргу саміх студэнтаў. Каб дом быў сапраўды ўтульным і прыгожым, студэнты ўласнымі сіламі праводзяць «касметычны» рамонт жылых памяшканняў, афармляюць пакоі.

Пэўна, калі даводзілася праходзіць па вуліцы Кастрычніцкай, ты паспеў заўважыць новабудулю. Гэта спартыўны комплекс з плавальным басейнам і заламі для гульні, які атрымае ў падарунак тыя, хто прыйдзе ва ўніверсітэт у наступным годзе.

Табе ж прыйдзе пачакаць. Між іншым, шэсць спартыўных залаў, адкрытыя пляцоўкі, дзе жадаючыя могуць займацца баскетболам, вайейболам, футболам, цяжкай атлетыкай, вольнай і класічнай барацьбой, фехтаваннем, мастацкай гімнастыкай, — у тваім распараджэнні.

Для кожнага з вас вельмі важна з першых дзён знаходжання ва ўніверсітэце прывучыць сябе да штодзённых заняткаў фізкультурай, выкарыстоўваючы для гэтага свой вольны час і выхадныя дні. Штогод больш за дзве тысячы студэнтаў універсітэта ўдзельнічаюць у паходах і экскурсіях.

У маладым узросце мала хто пачынае задумвацца аб сваім здароўі. І гэта яшчэ адзін клопат прафкома. Да паслуг студэнтаў — санаторны прафілакторый на 100 месца. Кожны жадаючы (перавагай карыстаюцца дыспансерныя хворыя) можа адпачыць, напавіць сваё здароўе без адрыву ад вучобы.

А летам працуе спартыўна-аздараўленчы лагер на возеры Нарач, дзе могуць адпачыць больш за 600 чалавек. Больш 300 студэнтаў наведваюць штогод лагер працы і адпачынку «Феадасійскі» у Крыму.

Вось толькі некаторыя бакі жыцця, аб якіх клапаціцца прафсаюз.

І яшчэ. Калі ў калідоры вучэбнага корпуса даведзецца табе сустрэць расчараванага першакурсніка, які няўпэўнена кіне галавой: «Ведаю я гэты прафком. Працяжы білеты на транспарт распаўсюджае», паспрабуй разабрацца, бо справа сур'ёзная, калі дрэнна працуе прафсаюзнае бюро факультэта ці прафгара ў групе не чуваць.

А зрабіць жыццё больш цікавым і дынамічным пад сілу і табе, першакурсніку. Мы спадзяемся, што тды знаёмства з табой не будзе толькі завочным.

А. КІШКЕВІЧ,
старшыня студэнцкага прафкома.

І расчыняцца гасцінна дзверы аўдыторыі: «Дзень добры, першакурснік!»

І кіне строга позірк на белы аркуш залікоўкі выкладчыка: «Пабачым, які ты, першакурснік... І з сумам уздымае выпускнік: «Пашанцавала ж табе, дружа!»

А ён будзе прымаць вішаванні і адкрываць усё новыя тэмы.

Нарэшце прыйдзе час, калі ён зразумее, што і сам жадае нешта сказаць. І завітае да нас у рэдакцыю (вул. Бабруйская, 9. п. 74, 75), ці тэлефануйце (тэл. 20-68-27).

Мы ж чакаем Вас з 1 верасня.

Сцены іх з часам павялічваюцца, а з'яўляюцца плюшчы, абытаў іх ад самага падмурка да карніза... «Плюшчавая ліга» — так «ахрысцілі» некалі журналісты старэйшых універсітэтаў ЗША — Трыстан, Гарвард, Іель...

В АМ ДАВОДЗІЛАСЯ быць у Кембрыджы? Магчыма, яшчэ ў мінулым годзе вы вучыліся ў Оксфардзе? Тады не патрэбны ніякія тлумачэнні. А дакладней? Калі жадаеш атрымаць выдатную адукацыю, знайсці цікавую работу, зрабіць грошы і пабудавать кар'еру, — уваходзь у Плюшчавую лігу, — запэўніваюць маладыя амерыканцы. Толькі не лішне памятаць, што гэта прыватныя навучальныя ўстановы. Такім чынам, адзін год універсітэцкага жыцця абыходзіцца студэнту ў сямнаццаць тысяч долараў. Не вель-

СТУДЭНЦКАЯ АРБІТА

Кембрыдж па-амерыканску

мі дарагая ўцеха?

Прынстан — любімая навучальная ўстанова арыстакратаў паўднёвых штатаў. Доўгі час не вучыліся тут ні негры, ні азіяты. Жанчын дапусцілі ў Прынстан толькі ў 1970 годзе. Паступіць сюды не вельмі проста. Як прынята, спярша здаюць экзамены. Наперадзе ж чакае сусядаванне, на якім патрэбна даказаць неардынарнасць сваёй асобы. Скажам, мець незвычайнае хобі, ці іграць на рэдкасным музычным інструменце, ці валодаць араатарскім майстэрствам... Тады можна атрымаць перамогу нават над тымі, хто здаў экзамены лепш.

На працягу двух першых гадоў усе студэнты вывучаюць абавязковы агульны курс: гі-

сторыя, англійская мова, літаратура, матэматыка... Разам з тым выбіраюць для сябе дадатковыя дысцыпліны, якія набліжаны да абранай спецыялізацыі. Астатнія ж два гады ідуць на вивучэнне таго, што спатрэбіцца для будучай прафесіі. Заняткі ў невялікіх семінарскіх групах дазваляюць абмяняцца ідэямі, меркаваннямі, думкамі.

Аснова ўсяго — самастойная работа студэнтаў. Аднак у любы час маюць яны магчымасць атрымаць кваліфікаваную параду выкладчыкаў. Прадметы, якія будуць вывучаць, лекцыі і семінары, нават прафесара, які дапаможа ў навуковай рабоце, студэнты выбіраюць самі. Па такіх законах жыве амерыканскі універсітэт.

АМАЛЬ СУР'ЕЗНА

Ці тое яшчэ будзе

Вітанне вам, сябры-першакурснікі! Вы зараз нагадваеце нечым зусім жаўтаротых спадарожнікаў, якія толькі ў пачатку свайго шляху ў вялікую і вельмі цікавую краіну пад назвай студэнцтва. Рознакаляровы букет з прыемных віншаванняў і парад у кароткі тэрмін некалькі супакоіў вас. Родныя і сябры, перахвалюючыся ў свой час за вас, цяпер з захапленнем і гонарам гатовы выконваць любое ваша пажаданне. Усё гэта добра. Але сямейныя радасці — зусім невялікая прыступка да універсітэта і яго жыцця. Больш значны крок вы зробіце першага верасня, калі атрымаеце сімвалічны ключ у краіну ведаў і залікоўкі. А вось далей вас чакае больш сціплая рэчаіснасць.

Праз месяц-другі вы як след пазнаёміцеся з жыццём універсітэта. І ўжо не будзеце блытаць будынак хіміка з географам. А наведваючы ў камітэт камсамолу і прафком універсітэта вам даведзецца яшчэ хутчэй. У бібліятэцы вы атрымаеце неабходныя падручнікі і, калі пашанцуе, спакойна будзеце займацца два-тры тыдні. Прычым наведванне лекцый будзе амаль стопрацэнтным у параўнанні з астатнімі курсамі. Дэканат запэўніць вас, што калі так пойдзе і далей, то ваш курс стане самым лепшым. Але не прымайце ўсё гэта ўсур'ез. Такая гаворка адбываецца кожны год. І акрамя ўсяго іншага вы яшчэ як след не пазнаёміліся са студэнтамі старэйшых курсаў, а ў іх заўвагах і парадах, расказах аб студэнцкім жыцці вас чакаюць не менш ашаламляльныя адкрыцці. Вы раптам даведзецеся, што гісторык, які чытае ў вас лекцыі, зусім не такі строга на экзаменах, як зараз сябе паказвае, а па рускай мове наогул не трэба пісаць ніякіх канспектаў, бо за тым, што мармыча сабе пад нос ваш прафесар, нельга ўгнацца. Словам, вам раскажуць шмат такога, аб чым раней вы і не здагадаліся. А аднойчы, праспаўшы першую пару лекцый, вы потым ужо не будзеце так хвалявацца, бо добра стане вядома, што матэматык зусім на гэта не злуецца.

Яшчэ заўважана, што больш хутка такія тонкасці пераймаюць тыя, хто засяляецца ў інтэрнаты. У іх гартуецца сапраўдны студэнцкі характар. Чаго каштуе толькі адно засяленне ў інтэрнат у пачатку кожнага навучальнага года, а потым бясконцы перасяленні з аднаго пакоя ў другі! І з гэтым, мой бедны сябра-першакурснік, табе даведзецца сутыкнуцца. Але галоўнае наперадзе. Не паспееш ты надыхацца па-сапраўднаму паветрам заняткаў, які цябе чакае галоўнае падарожжа на сельгасработы. О, бульба! Ніхто так не ўмацоўвае дружбы і не робіць ворагамі, як ты! Тут ужо адразу будзе вядома, хто кожны ёсць на самой справе і чым дышае, атрымаецца з вас сапраўдны калектыў ці не. Карацей, пасля яе вы амаль напалову можаце лічыць сябе студэнтамі і канчаткова імі станецца ў дзень пасвячэння ў першакурснікі. З адной, праўда, агаворкай: да першай сесіі. Пакуль экзаменатары не спішуць першы аркуш тваёй залікоўкі. Праз усё гэта ты хутка абавязкова прайдзеш. А пакуль што ў добры шлях, дружа-першакурснік! І няхай ніколі ў цябе не губляецца пачуццё гумару да сябе і знаёмых, а залікоўка поўніцца добрымі адзнакамі.

Студэнцтва універсітэта вінуе цябе з паступленнем і пачаткам заняткаў!

А. МАКСІМАУ,
бывалы студэнт.

Пэўна, ён меў рацыю, гэты ўпарты школьнік, што асмеліўся запярэць: «Нічога сабе жарты! Чкаў, пакуль скончыў школу? А калі скончыў прызавіш абітурыенцкую прыступку і ў... студэнты? На звычайнай паперы напісаў, нарэшце прызавіш абітурыенцкую прыступку і ў... студэнты? Аказваецца, і такое здараецца».

У АДРОЗНЕННЕ ад іншых сацыялістычных краін, у Германскай Дэма-

А, ШТО, КАЛІ...

У ВНУ — БЕЗ ЭКЗАМЕНАЎ

кратычнай Рэспубліцы для паступлення ў ВНУ не дастаткова мець толькі сярэдняю адукацыю. Для таго, каб атрымаць атэстат стала-сці, неабходна скончыць ці дванаццацігадовую школу, ці прафесіянальную.

Узроўню, які б адпавядаў высокім патрабаванням, што прад'яўляюцца да будучага студэнта, штогод дасягаюць 30 тысяч маладых людзей. Студэнцкіх месцаў у краіне 26 тысяч. Такім чынам, няма ў ГДР вялікай колькасці абітурыентаў, няма і неабходна-

сці для правядзення ўступных экзаменаў. Таму неабавязкова чакаць атэстата стала-сці.

Правіла і ў даным выпадку не існавала б без выключэння. Для навучання некаторым спецыяльнасцям трэба ўдзельнічаць у спецыяльным конкурсе. Аднак у цэлым адбор праходзіць не больш за 10 працэнтаў паступаючых.

Існуючая ў ГДР сістэма адбору студэнтаў для навучання ў ВНУ, на думку кіраўніка аддзела камплектацыі

ВНУ і размеркавання спецыялістаў Міністэрства вышэйшай і сярэдняй адукацыі ГДР Райнера Кольдзіца, мае шэраг пераваг. Перш за ўсё, школа, дзе вучня ведаюць не адзін год, дае характарыстыку і рэкамендацыю для паступлення ў ВНУ, што амаль выключнае элемент выпадковасці, які нельга выключыць у час уступных экзаменаў. Сістэма дае выпускнікам не толькі магчымасць рабіць выбар на карысць альтэрнатыўнаму варыянту, але і вызваляе іх ад хваляванняў, якія непазбежныя ў час уступных экзаменаў.

Пры падрыхтоўцы публікацыі выкарыстаны матэрыялы газеты «Маскоўскі камсамалец».

**БЕЛАРУСКІ
УНІВЕРСІТЭТ**

Цана 2 кап.
Мінская паліграфічная фабрыка
«Чырвоная зорка» МВПА
імя Я. Коласа.
1 верасня
Зак. 1628.

220080, Мінск-80, УНІВЕРСІ-
ТЭЦКІ ГАРАДОК, ВУЛ. БАБ-
РУЙСКАЯ, 9, ПАВЕРХ 4,
ПАКОІ 74-75.
ТЭЛЕФОН 20-68-27.

В. а. рэдактара
М. Г. ЗАГОРСКАЯ.